

OHJE RISKIENARVIOINTILOMAKETTA VARTEN

- ✓ Riskienarviointilomakkeen tarkoitus on auttaa väkivallan uhrien kanssa työskenteleviä viranomaisia ja ammattilaisia tunnistamaan kohonnut väkivallan uusiutumisen riski parisuhdeväkivallassa, häirinnän ja vainoamisen yhteydessä sekä kunniaan liittyvässä väkivallassa
- ✓ Auttaa ratkaisemaan, mitkä tapaukset ohjataan MARAKiin (Moniammatilliseen riskienarvioinnin työkokoukseen) ja mitä muuta tukea uhri tarvitsee. Täytetty lomake tuottaa tietoa, jota voidaan tulevaisuudessa käyttää tapauksen käsittelyssä ja päätettäessä niistä toimista, joilla riskiä voidaan vähentää
- ✓ Tarjota yhteinen työväline MARAKiin kuuluville ja auttaa yhteisen käsityksen muodostamisessa parisuhdeväkivaltaan, häirintään ja vainoamiseen sekä kunniaan liittyvään väkivaltaan liittyvistä riskeistä
- ✓ Auttaa virastoja ja ammattilaisia tekemään perusteltavissa olevia päätöksiä, jotka pohjautuvat laajasta tutkimuksesta saatuihin evidenssiin (mm. henkirikokset ja "läheltä piti" -tapaukset, joiden opetuksiin useimmat tunnustetut riskienarviointimallit nojaavat)
- ✓ Tämä lomake antaa arvokasta tietoa väkivallan riskille altistuvista lapsista, mutta se ei ole täydellinen riskienarvioinnin välinen lapsiin kohdistuvasta väkivallasta
- ✓ Jos olet huolissasi tapaukseen liittyvistä lapsista, varmista, että olet huolehtinut lasten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista samalla kun lähetät tapauksen MARAK -ryhmään

Ennen kuin alat täyttää lomaketta:

- ✓ Selvitä, miten paljon aikaa sinulla ja asiakkaalla on käytettävissä lomakkeen täyttämiseen
- ✓ Huolehdi, että asiakas voi puhua turvallisessa ympäristössä
- ✓ Selvitä asiakkaan yhteystiedot, joihin viranomaiset voivat tarvittaessa turvallisesti ottaa yhteyttä
- ✓ Selvitä epäillyn ja lasten olinpaikat
- ✓ Selvitä asiakkaalle, miksi lomake täytetään ja miten se liittyy Marakiin
- ✓ Riskienarviointilomakkeen yhteydessä on hyvä selvittää asiakkaalle oman toimialasi luottamuksellisuus- ja tietosuojakäytännöt
- ✓ Selvennä myös, miten asiakkaan tietoja käsitellään Marakissa
- ✓ Ennen, kuin täytät lomakkeen ensimmäistä kertaa, suosittelemme, että luet ohjeet läpi. Lomakkeen täytöstä ja eniten esitetyistä kysymyksiä löytyy lisätietoja osoitteesta: [www.caada.org.uk / marac.html](http://www.caada.org.uk/marac.html)

Kun täytät lomaketta:

- ✓ Selvitä riittävän ajoissa, ketä uhri pelkää - puoliso, ex-puoliso, perheenjäsen, joku muu?
- ✓ Ota huomioon seksuaaliset vähemmistöryhmät: käytä tarvittaessa neutraaleja ilmaisuja, esimerkiksi kumppani / ex-kumppani

Lomakkeen tulosten kertominen uhrille:

- ✓ Uhri saattaa hämmentyä, jos hänelle ilmoitetaan, että hän on suuressa väkivallan riskissä. On tärkeää, että kerrot omat johtopäätöksesi niin, että ne perustuvat asiakkaan vastauksiin ja omaan ammattimaiseen näkemykseesi. Noudata oman organisaatiosi ohjetta tapauksen lähettämässä Marakiin ja muista huolehtia tarvittaessa yhteydenpidosta lastensuojeluun.
- ✓ Se, ettei ole korkean väkivallan riskin vaarassa, voi myös tuntua uhrista häpeälliseltä ja vähättelyltä. Selitä, että lomakkeen kysymysten tarkoitus on kartoittaa niitä tekijöitä, joilla voidaan tunnistaa vakava väkivallan teko, ja että jos uhri tulevaisuudessa kokee niitä, hänen tulisi ottaa yhteyttä viranomaisiin

- ✓ Muista, että lomakkeen tulokset eivät ole ehdoton päätelmä riskistä. Ne toimivat viitekehysten ammattimaiselle arviollesi tilanteesta ja niiden tulisi johdattaa jatkotoimenpiteisiin joko Marakissa tai muulla tavoin
- ✓ Kiinnittäkää erityistä huomiota lääkärin ammatilliseen harkintaan kaikissa tapauksissa
- ✓ Väkivallan riski on dynaaminen ja voi muuttua hyvin nopeasti. On hyvä käytäntö tehdä muistilistan mukainen tarkistus aina sen jälkeen, kun väkivaltaa on esiintynyt uudelleen
- ✓ Jokainen paikallinen Marak määrittelee omat, alueelliset kynnyksensä
- ✓ Suositellut MARAKiin ohjaamisen kriteerit:
  1. Ammatillinen arvio: jos ammattilainen on vakavasti huolissaan uhrin tilanteesta, hänen tulisi siirtää asia MARAKin käsittelyyn. Käytännössä tapauksen piirteet voivat herättää vakavaa huolta, vaikka uhri ei olisikaan kyennyt tuomaan esiin joitakin tietoja, jotka osoittavat häneen kohdistuvan riskin vakavaksi. Tämä voi liittyä voimakkaaseen pelkoon, kulttuurisiin esteisiin, oleskelulupakysymyksiin tai kielivaikeuksiin etenkin kunniaan liittyvässä väkivallassa. Tämä arvio perustuisi ammattilaisen kokemukseen ja/tai uhrin käsitykseen riskistä, vaikka alla olevat kohdat 2 ja/tai 3 eivät täytyisikään.
  2. Näkyvä kohonnut riski: tarkistuslistalle merkittyjen rastien määrä. Jos olet merkinnyt rastilla 14 tai enemmän "kyllä" laatikkoa, perusteet asian käsittelyyn MARAKissa täytyvät.
  3. Mahdollisen väkivallan eskaloituminen: perheväkivallasta johtuvien poliisin kotihälytystehtävien määrä viimeisten 12 kuukauden aikana. Tätä kriteeriä voidaan käyttää tunnistamaan tapaukset, jotka eivät tule esiin riskin tarkistuslistan avulla, mutta joissa väkivalta näyttää muuttuvan vakavammaksi ja joissa olisi aiheellista arvioida tilannetta tarkemmin jakamalla tietoa moniammatillisessa työryhmässä. Yleinen käytäntö on viedä tapaus MARAKiin silloin, kun kotihälytyksiä on ollut viimeisten 12 kuukauden aikana kolme tai useampia. Käytäntö voi vaihdella paikallisen tilanteen, hälytysten määrien ja poliisin voimavarojen mukaan.
- ✓ Kiinnittäkää erityistä huomiota lääkärin ammatilliseen harkintaan kaikissa tapauksissa. Tarkistuslistan tulokset eivät ole ehdottomia kriteerejä riskinarvioinnissa. Niiden pitäisi toimia arvioinnin apuvälineenä ja rakenteena sekä toimia ylläkkeenä jatkokysymyksille ja riskin analysoinnille ja hallinnalle joko yhteistyössä moniammatillisen työryhmän kanssa tai ilman.
- ✓ Huolehdi, että voit tarvittaessa ohjata uhrin tarvittavien palveluiden piiriin. Varaa itsellesi tiedot näistä tahoista, seuraavista voi olla hyötyä:
  - www.vaestoliitto.fi
  - www.turvakoti.net
  - www.ensijaturvakotienliitto.fi
  - www.rikosuhripaivystys.fi
  - www.rikunet.fi
  - www.tukinainen.fi
  - www.naistenlinja.fi
  - www.lastenjanuortennetti.fi
  - www.poliisi.fi
  - www.monikanaiset.fi
  - www.amoral.mll.fi
  - www.tukinet.fi
  - www.lyomatonlinja.fi
  - www.lyomatonlinja.fi/miehenlinja.htm
  - www.miessakit.fi
  - www.thl.fi/kasvunkumppanit.fi (5.10.2010 alkaen)

FYYSINEN VÄKIVALTA:

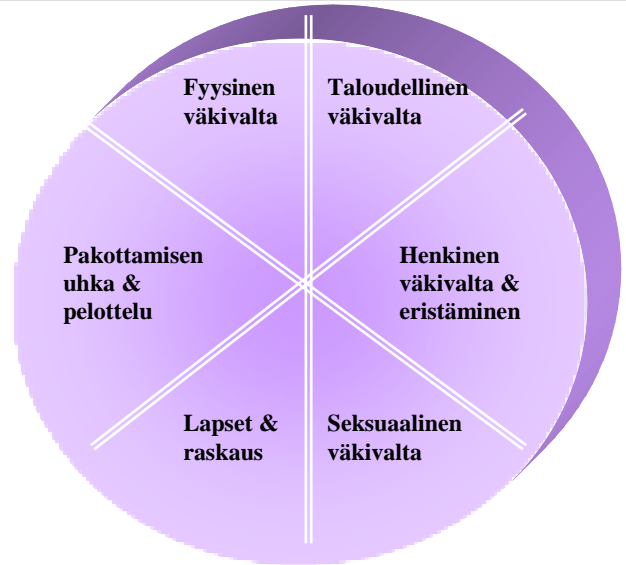
Kysymykset 1, 10, 11, 13, 15, 18, 19 & 23

- ✓ Fyysistä väkivaltaa ilmenee monissa eri muodoissa; töniminen, lyönnit, aseiden käyttö, tukehduttaminen tai kuristaminen
- ✓ Kiinnitä huomiota:
  - paheneeko väkivalta
  - tapahtuuko sitä aikaisempaa useammin
  - teot muuttuvat vakavimmiksi
- ✓ Pyydä asiakasta kirjaamaan ylös viimeisen vuoden tapahtumat; hyödyllistä on myös pyytää häntä pitämään päiväkirjaa, johon merkitään tapahtumat ja vammat
- ✓ Yritä saada kokonaiskuva teoista; käsillä oleva teko ei välttämättä ole pahin
- ✓ Väkivalta voi kohdistua muihinkin taloudessa asuviin, esim. lapsiin tai lemmikkieläimiin
- ✓ Jos teko on tuore, ohjaa asiakas poliisin luokse ja tarvittaessa hoidattamaan vammat terveydenhuollossa

SEKSUAALINEN VÄKIVALTA:

Kysymys 16

- ✓ Seksuaalinen väkivalta voi sisältää uhkaamista, pelottelua tai pakottamista seksiin, tahallista kivun tuottamista seksin aikana tai aseiden käyttöä
- ✓ Tarvittaessa ohjaa asiakas poliisin luo ja sairaanhoitoon

PAKOTTAMINEN, UHKAILU JA PELOTTELU:

Kysymykset 2, 3, 6, 8, 14, 17, 18, 19, 23 & 24

- ✓ Tärkeää on ymmärtää ja todeta, mitä uhri pelkää: ketä pelkää ja kenen puolesta (itsensä, lapsen, tms.)
- ✓ Kunniaan liittyvässä väkivallassa on otettava huomioon, että uhrin kanssa voi asua useampikin (myös naispuolisia henkilöitä) henkilö, joita hän pelkää
- ✓ Kyttäminen ja häirintä saavat enemmän merkitystä, jos epäilty uhkaa vahingoittaa itseään, uhria tai muita (esimerkiksi: "Jos minä en saa sinua, ei saa kukaan muukaan...")
- ✓ Tulevaisuudessa ongelmia aiheuttava käyttäytyminen voi sisältää pakkomielteisiä soittoja, tekstiviestejä tai sähköposteja, kutsumattomia vierailuita uhrin kotiin tai työpaikalle, epämääräistä maleksimista uhrin kodin tai työpaikan lähetyvillä, omaisuuden rikkomista tai tuhoamista, jne.
- ✓ Neuvo asiakasta pitämään kirjaa tällaisista tapahtumista; missä, milloin, ketä oli paikalla, miltä hänestä tuntui
- ✓ Kiinnitä huomiota, jos uhri kertoo erosta tai aikeistaan erota epäilystä; onko uhria uhkailtu lähtemisen seurauksilla, onko häntä jahdattu eron jälkeen
- ✓ Epäilty saattaa vahingoittaa lemmikkieläimiä tai huonekaluja kontrolloidakseen ja pelotellakseen uhria
- ✓ Aikaisemmat lähestymiskiellon rikkomiset tai sovittujen lasten tapaamisten rikkominen saattaa olla merkki uhasta
- ✓ Riski vahingoittaa uhria on korkeampi, jos epäilyllä on aikaisempaa rikoshistoriaa, vaikeivät aikaisemmat teot olisikaan kohdistuneet uhuriin; kunniaan liittyvissä väkivallan teoissa epäilyllä ei kuitenkaan usein ole aikaisempaa historiaa

TALOUDELLINEN VÄKIVALTA

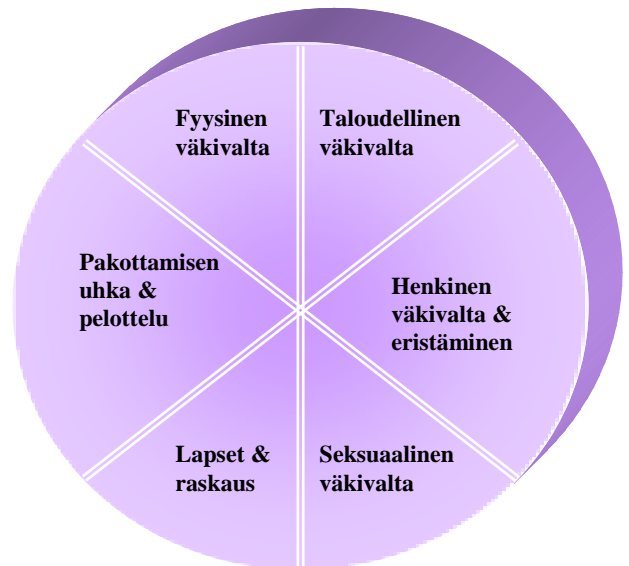
Kysymys 20

- ✓ Usein parisuhdeväkivallan uhrit kertovat, että heidän puolisonsa / ex-puolisonsa kontrolloi heidän rahankäyttöään. Saattaa olla, että uhri on riippuvainen puolisonsa tuloista tai että heillä ei ole mahdollisuutta käyttää puolisonsa rahoja omiin käyttötarkoituksiinsa. Uhrista tilanne on saattanut pahentua sen jälkeen, jos epäilty on jäänyt työttömäksi.
- ✓ Saattaa olla tarpeen selvittää, onko sosiaaliviranomaisilla mahdollisuutta auttaa uhria toimeentuloa koskeissa kysymyksissä

HENKINEN VÄKIVALTA JA ERISTÄMINEN

Kysymykset 4, 5, 12, 21 & 22

- ✓ Voi esiintyä joko yksin tai muiden väkivallan muotojen kanssa samaan aikaan
- ✓ Johtaa usein siihen, että uhrit syyttävät itseään ja vähättelevät tilanteen vakavuutta
- ✓ Uhria saatetaan estää tapaamasta ystäviään tai perhettään tai estää häntä luomasta sosiaalisia verkostoja; myös pääsy perheen rahoihin saatetaan estää
- ✓ Erityisesti kunniaan liittyvään väkivaltaan liittyy uhrien mukaan äärimmäisiä eristämisen tasoja sekä voimakasta valvontaa
- ✓ Uhri saattaa kokea, ettei hänellä ole muuta vaihtoehtoa kuin jatkaa elämäänsä vallitsevassa tilanteessa epäillyn kanssa. Uhri saattaa myös pelätä suhteesta lähtemistä. Uhri voi olla masentunut ja jopa itsetuhoinen.
- ✓ Riski on suuri myös, jos epäillyllä on mielenterveysongelmia ja jos hän käyttää päihteitä. Uhri saattaa hävetä näiden tietojen paljastumista viranomaisille ja hänestä saattaa tuntua, etteivät viranomaiset ymmärrä häntä tai tuomitsevat hänet, jolloin uhri saattaa eristäytyä. Jos perheessä on lapsia, uhri saattaa pelätä, että viranomaiset ottavat lapset pois. Näihin liittyviä riskejä kysytään kysymyksissä 21 & 22.

LAPSET JA RASKAUS

Kysymykset 7, 9 & 18

- ✓ Jos perheessä on lapsia, se lisää äidin riskiä joutua parisuhdeväkivallan uhriksi. Väkivalta voi myös kohdistua suoraan lapsiin.
- ✓ Fyysistä väkivaltaa voi esiintyä ensimmäisen kerran tai väkivalta voi pahentua raskauden tai lapsen ensimmäisten ikävuosien aikana. Näissä elämänvaiheissa on yleensä mukana paljon terveysviranomaisia, joiden tulisi tiedostaa edellä mainitut riskit
- ✓ Epäilty voi myös käyttää lapsia pääsynä uhrin lähelle; väkivallan teot saattavat tapahtua lasten tapaamisten aikaan tai niihin voi liittyä paljon pelon tai ahdistuksen tunteita, jotka vaikuttavat lapsiin
- ✓ Tarvittaessa tulee ottaa yhteyttä lastensuojeluun

Kysymysohjeita apukysymyksiä lomakkeella olevien asioiden selvittämiseksi:**1. Onko käsiteltävästä väkivaltatapauksesta aiheutunut vammoja? (Mitä vammoja? Onko ensimmäinen kerta, kun tuli vammoja?)**

- Milloin tapaus sattui?
- Mitä vammoja siitä aiheutui?
- Voitko verrata niitä aiempiin vammoihin? Nimeä vaikeimmat saaneesi vammat sekä pahin tapaus.
- Tarvitseeko uhri välitöntä sairaanhoitoa?
- Onko tapauksesta ilmoitettu poliisille?

2. Oletko erittäin peloissasi?**3. Mitä pelkää? Pelkäätkö uusia vammoja tai väkivaltaa? (Kerro, mitä luulet (väkivallan tekijän/tekijöiden nimi) tekvän ja kenelle, mukaan lukien lapset)**

- Ketä uhri pelkää? On tärkeää, että tunnistat tekijän. Huomaa, että laajennetun perheen väkivaltatapauksessa voi olla enemmän kuin yksi kodissa asuva tekijä, joka kuuluu laajennettuun perheeseen ja yhteisöön. On myös hyödyllistä tietää, missä he asuvat tehtäessä riskinhallinta- tai turvallisuussuunnitelmaa.
- Kenen puolesta hän pelkää (esim. itsensä/lapsiensa/sisarustensa /kumppaniensa/vanhempiensa)?
- Mitä hän ajattelevat tekijän voivan tehdä? Mitä hän uskoo tekijän pystyvän tekemään? Tämä voi tarkoittaa fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa tai heidän itsensä/lastensa /sisarustensa/kumppaniensa/vanhempiensa murhaa. Tähän voi liittyä pelko joutumisesta pakotetusti kihloihin tai naimisiin tai siepatuksi toiseen maahan. Tässä on tärkeä huomata, johtuvatko pelot tekijän/hänen liittolaistensa harjoittamasta jatkuvasta vainoamisesta tai häirinnästä, sillä siihen voi liittyä henkirikoksen uhka. Kirjaa nämä pelot huolellisesti.
- LGBT- asiakkaat voivat pelätä, että tekijä kertoo heidän sukupuoli-identiteettinsä tai seksuaalisen suuntautumisestaan heidän ystävilleen, perheilleen tai kollegoilleen.

4. Tunnetko olevasi eristyksissä perheestä/ystävistä, esim. yrittääkö (...) estää sinua tapaamasta ystäviäsi/perhettäsi/lääkäreitä tai muita?

Tarkennuksia: Tekijät yrittävät usein eristää uhrin normaalista ystävien, perheen, jne. tukiverkosta. Turvallisuussuunnitteluun kuuluu selvittää eristämisen laajuus sekä se onko 'turvallisia' tapoja ottaa yhteyttä uhuriin.

Esimerkkejä eristämisestä:

- Taloudellinen riippuvuus tekijästä, sosiaalinen ja maantieteellinen ero ystävästä
- Ei tukiverkostoa.
- Tekijä pitää uhrin viranomaisien tuen ulkopuolella uhkailemalla esimerkiksi sillä, että nämä ottavat lapset pois tai, että kukaan ei usko häntä, koska hän on hullu.
- Uhkaako tekijä kertoa sinun seksuaalisen orientaationsi /sukupuoli-identiteettisi ystävilleesi /perheellesi /työ-kavereillesi?

5. Oletko masentunut tai onko sinulla itsetuhoisia ajatuksia?

Kuka tahansa itsemurha-ajatuksia esittävä asiakas pitää ottaa vakavasti

Tarkennuksia: Työskenneltäessä itsemurhaa harkitsevien asiakkaiden kanssa täytyy pystyä arvioimaan heidän aikeensa vakavuus, sillä jotkut uhrin eivät näe väkivallalle loppua muuten kuin

lopettamalla elämänsä. Itsemurha-ajatukset eivät ole harvinaista kun henkilö on stressaantunut, masentunut, tai kokenut ison trauman. Niistä tulee vakavia, kun ne muuttuvat ajatuksista suunnitelmiksi (aikomuksiksi) toteuttaa teko. Alla on esimerkkejä tärkeästä tiedosta, jota kannattaa kerätä, mikäli uhri on masentunut tai hän harkitsee itsemurhaa:

- Onko hän aiemmin yrittänyt itsemurhaa?
- Onko hänellä unihäiriöitä?
- Kuinka varmalta uhrin itsemurhasuunnitelmat vaikuttavat?
- Onko uhrilla tukiverkostoa?
- Onko hänellä alkoholiongelmia tai huumeiden käyttöä?
- Onko hän käyttänyt mielenterveyspalveluja tai ollut psykiatrisessa sairaalassa?
- Onko uhri haluton käyttämään tarjolla olevaa apua ja tukiverkostoja?

6. Oletko eronnut tai yrittänyt muuttaa erilleen (...) viimeisen vuoden aikana?

Tarkennuksia: Yritykset lopettaa suhde ovat vahvasti yhteydessä kumppaniin kohdistuviin henkirikoksiin. Siksi onkin tärkeää tehdä työtä sen eteen, että uhri voi lähteä mahdollisimman turvallisesti. Sinun tulisi punnita asiakkaasi kanssa lähtemisen vaihtoehtoja riippumatta siitä, onko kyseessä hätätilanne vai osa pitkäaikaista suunnitelmaa.

Jos asiakas on eronnut tekijästä:

- Milloin se tapahtui?
- Onko asiakas parhaillaan lähdössä tai suunnittelee hän lähtöä?
- Uhkaileeko tekijä tekevänsä jotakin, jos asiakas lähtee? Sanooko tekijä esimerkiksi asioita kuten 'jos sinä joskus jättäisit minut'?
- Pelottaako tämä asiakasta? Estetäänkö asiakkaan lähtö perheen painostuksesta tai perheen häpäisyn uhan vuoksi?
- Estetäänkö asiakkaan lähtö uhkaamalla, että hänet 'poistetaan' perheestä/työpaikalta jne.?
- Estääkö asiakkaan lähtemisen se, että hän on riippuvainen tekijästä, koska tämä toimii hänen omaishoitajanaan tms. roolissa.

Joissakin tapauksissa sinua voivat lähestyä erilaiset henkilöt (perhe/ystävät jne.), jotka yrittävät saada tietoa uhrin olinpaikasta. On aina tärkeää säilyttää salassapito-velvollisuus sekä varmistaa uhrilta kenen kanssa on turvallista puhua, jotta hän ei joutuisi suurempaan vaaraan.

7. Onko teillä kiistaa yhteydenpidosta lapseen?

Tarkennuksia: Eron jälkeen häirintä ja seurailu ovat yleisiä. Tekijät voivat käyttää yhteydenpitoa lapsen syynä pitää yhteyttä ex-kumppaniinsa. Uhrin ja lasten turvallisuutta mietittäessä on siis tärkeää keskustella eron jälkeisestä yhteydenpidosta lapseen ja perheen arjesta, jotta saataisiin selville, milloin uhrin ja heidän lapsensa voivat olla vaarassa. Kannattaa ottaa selvää:

- Kuinka monta lasta heillä on ja ovatko he tästä vai aiemmasta suhteesta?
- Onko tekijä lapsen huoltaja?
- Onko lasten tapaamisesta olemassa vahvistettua sopimusta (sosiaaliviranomaisen vahvistama tai tuomio-istuimen päätös) tai vanhempien keskinäistä sopimusta?
- Missä lapset ovat päivähoitossa/ koulussa/missä viettävät aikaa koulun jälkeen? Tietääkö tekijä tämän?
- Uhkaako tekijä kaapata tai aiheuttaa vahinkoa lapsille?
- Uhkaako tekijä tehdä lastensuojeluilmoituksen tai uhkaako hän sillä, että lapset otetaan pois asiakkaan huollosta?

- Uhkaako tekijä lähettää lapset ulkomaille tai uhkaako ottaa huoltajuuden kulttuurin/uskonnon nojalla?
- Uhkaako käyttää asiakkaan seksuaalista suuntautumista keinona vaatia lapsia oikeudessa/lastensuojelussa itselleen?

Huolehdi, että tiedot sisällytetään turvallisuussuunnitelmaan ja että tiedot välittyvät niille viranomaisille, jotka hoitavat tapausta: lasten huolto, asuminen ja tapaaminen (sosiaali-viranomainen), rikosasiat ja lähestymiskielto (poliisi).

8. Lähettääkö (...) jatkuvasti tekstiviestejä tai soittaa sinulle, ottaa yhteyttä sinuun tai seuraa, vainoaa tai ahdistelee sinua? (Kerro tarkemmin mitä ja uskotko, että hän tekee näin pelotellakseen tahallaan? Mieti, missä yhteyksissä ja millaista käyttäytyminen on.)

Tarkennuksia: Kysy uhrilta tekijän käytöksestä (muistaen sen, että tekijöitä voi olla enemmän kuin yksi). Jos uhri on sitä mieltä että häntä vainotaan, pyydä häntä selvästi kuvailemaan miten. Toistaako tekijä jotakin tekoaan? Seuraavat asiat voivat olla riskitekijöitä:

- Uhrin jäljittäminen eroprosessin aikana ja sen jälkeen.
- Omaisuuden rikkominen tai tuhoaminen.
- Työpaikan /kodin/koulun lähellä kytääminen.
- Uhrin seuraaminen tai maleksiminen hänen / asunnon lähellä.
- Uhrin ja/tai jonkun muun uhkailu tappamisella tai seksuaalisella väkivallalla, itsemurhalla uhkailu, esim. 'jos en voi saada sinua, ei kukaan muukaan voi'.
- Jatkuvasti ja pakkomielleisesti soittaminen/tekstiviestien lähettäminen/sähköpostin lähettäminen.
- Kirjeiden / lappujen / esineiden / 'lahjojen' lähettäminen.
- Muiden henkilöiden käyttäminen apuna vainoamisessa.
- Väkivaltainen käytös muita henkilöitä kohtaan.
- Yhteydenotot tiettyjen vuosipäivien tai merkkipäivien aikaan.

Perheen lapset voivat joutua osallisiksi asiakkaasi ahdisteluun ja seuraamisen. Tekijä voi lapsilta saada tietoa tai tavaraa joka voi aiheuttaa asiakkaallesi turvallisuusriskin, kuten:

- Avaimet kiinteistöön.
- Uudet osoitteet töihin, kouluun tai kotiin.

9. Oletko raskaana tai oletko saanut lapsen lähiaikoina (viimeisten 18 kuukauden aikana)?

Tarkennuksia: Jos vastaus on kyllä, tarkenna onko hän raskaana vai juuri synnyttänyt.

- Mikä on raskauden arvioitu laskettu aika?
- Tietääkö tekijä raskaudesta? Onko lapsi hänen?
- Onko tekijä kohdistanut väkivaltaa asiakkaan vatsan alueelle?
- Onko asiakas käynyt neuvolassa? Tiedetäänkö neuvolassa tai tietävätkö muut mukana olevat ammattilaiset raskaudesta ja perheväkivallasta?
- Miten asiakas suhtautuu raskauteen? Oliko raskaus suunniteltu?

Asiakas saattaa olla epävarma, haluaako hän raskauden jatkuvan. Sinun tulisi olla valmis puhumaan tästä asiakkaan kanssa ja opastaa asiakas terveydenhuollon palveluihin, jotta kaikki mahdollisuudet voidaan käydä läpi. Jotkut asiakkaat voivat sanoa, että raskaus suojelee heitä fyysiseltä väkivallalta, koska tämä on ainoaa aikaa, jolloin kumppani ei ole fyysisesti

pahoinpidellyt heitä. Turvallisuussuunnitelma tulee tehdä synnytykseen ja sen jälkeiseen aikaan asti.

Lasten läsnäolo lisää perheväkivallan riskiä naisilla. Erityisesti uusperheiden lasten läsnäolo lisää riskiä sekä lasten että naisen osalta. Jos lapsia on mukana tilanteessa, kysy tarkentavia kysymyksiä lasten tilanteesta. Tee lastensuojeluilmoitus. Ota huomioon turvallisuus!

- Millainen suhde pahoinpitelijällä on ei-biologiseen lapseen?
- Onko tekijä käyttäytynyt herjaavasti ei-biologisia lapsia kohtaan?

Pienet lapset ovat erittäin haavoittuvaisia perheväkivaltilanteissa ja huomiota pitää kiinnittää heidän kohtaamilleen, kuten äidinkin kohtaamille riskeille. Väkivalta raskaana olevaa naista kohtaan on myös syntymättömän lapsen pahoinpitelyä. Laki ennakkolisesta lastensuojeluilmoituksesta (Ls 25 §) velvoittaa tekemään ilmoituksen.

10. Tapahtuuko pahoinpitelyä useammin kuin aikaisemmin?

11. Onko väkivalta pahentumassa?

Tarkennuksia: Aiemmin tapahtunut perheväkivalta ilmaisee kaikkein tehokkaimmin sen, että lisää perheväkivaltaa on tulossa. Tee tarkentavia kysymyksiä.

- Milloin viimeisin tapaus sattui?
- Kuinka monta tapausta on ollut viimeisen 12 kuukauden aikana? Tapahtuuko niitä koko ajan useammin?
- Onko tämän viimeinen tapaus pahempi kuin sitä edellinen? Millä tavalla?

Näitä tietoja voidaan tarvita turvasuunnitelman luomiseksi. Voit ehdottaa asiakkaalle päiväkirjan tai kalenterin pitämistä tapahtumista, jotta tiedot väkivallan yleisyyden ja vakavuuden kasvusta tallentuvat.

12. Yrittääkö (...) kontrolloida kaikkea mitä teet ja/tai onko hän erittäin mustasukkainen? (Ihmissuhteista, ketä tapaat, 'kytätäänkö' sinua kotona ja määrääkö hän esimerkiksi mitä vaatteita sinun tulee pukea. Ota huomioon kunniaan liittyvä väkivalta ja erittele käyttäytyminen.)

Tarkennuksia: Pakottava kontrolli ja mustasukkainen valvonta ovat tärkeitä riskin ilmaisimia. Osa tähän kysymykseen liittyvästä tiedosta voi olla samaa kuin aiemman eristäytymiseen liittyvän kysymyksen.

Jos tekijä on kontrolloiva, mitä hän tekee? Esimerkkejä kontrolloivasta asenteesta voivat olla:

- Pakottaminen kertomaan ajankäytöstä ja paikoista, joissa on ollut.
- Eristäminen ystävistä ja perheestä.
- Puheluiden/sähköpostin/netin käytön tarkistamiset ja valvonta
- Syytökset uskottomuudesta.
- Lääkkeiden ottamisen estäminen.
- Poikkeavan hallitseva käyttäytyminen
- Kotoa poistumisen estäminen.
- Uhkailu lasten poisviemisellä jos uhri kertoo tapahtuneesta.
- Äärimmäistä mustasukkaisuutta, esim. 'jos minä en saa sinua, niin ei saa kukaan muukaan'.
- Uhrin uskonnon käyttö kontrollin välineenä.

- Pyytävätkö tekijät muita (esimerkiksi muita perheenjäseniä tai ystäviä) tekemään tätä heidän puolestaan?

Huomioi, että kunniaan liittyvän väkivallan uhrilla ei välttämättä ole 'tavallista' valinnanvapautta. Häntä voidaan 'kytätä' kotona tai hänen voi olla mahdotonta lähteä kotiosoitteestaan muuten paitsi saattajan kanssa tai lapsia voidaan käyttää kontrolloimaan uhrin käyttäytymistä. Tietyissä yhteisöissä voi olla tiettyjä käyttäytymistapoja joita ei hyväksytä, ja jotka voivat laukaista uhkaavan tilanteen tai jopa henkirikoksen.

- Ovatko he olleet väkivaltaisia toisia kohtaan, esimerkiksi uusia kumppaneita/ex-kumppaneita, muita perheenjäseniä ja työtovereita?
- Huomaa kuinka tekijä voi käyttää jonkun seksuaalista suuntautumista tai sukupuoli-identiteettiä kontrolloidakseen tai pahoinpidelläkseen häntä, esim. sanomalla että hän ansaitsee pahoinpitelyn koska hän on LGB tai T, tai että kukaan ei auta tai usko häntä. Tai uhkaamalla paljastaa hänen seksuaalisen suuntautumisensa tai sukupuoli-identiteettinsä hänen ystävilleen, perheelleen tai työtovereilleen. Tekijä voi myös kyseenalaistaa uhrin sukupuoli-identiteetin tai seksuaalisen suuntautumisen ja saada hänet tuntemaan syyllisyyttä ja häpeää.

Jos ammattilaisena joudut kontaktiin tekijän kanssa, huomaa, että hän voi yrittää kontrolloida myös sinua. Yhteydenpidossa uhrin kanssa täytyy ottaa huomioon tekijän kontrolloiva käyttäytyminen ja etsiä turvallisia tapoja yhteydenpidolle.

13. Onko (...) koskaan käyttänyt asetta tai muita esineitä vahingoittaakseen sinua?

Tarkennuksia:

- Onko tässä viimeisimmässä tapahtumassa ollut mukana mitään aseita?
- Onko kotona aseita? Miten niitä säilytetään? Onko niihin koskaan viitattu uhkausmielessä? Ovatko aseet laillisia?
- Onko tekijällä mahdollista päästä käsiksi aseisiin ystäviensä/tuttaviensa/töidensä kautta?
- Onko tekijällä koulutusta, kiinnostusta, kokemusta aseiden käytöstä? (esim. harrastus, sota, rikos)
- Ovatko aseet huolenaihe asiakkaalle tai kyselyn tekijälle?

Voi olla hyödyllistä kertoa esimerkkejä esineistä, joita voidaan käyttää aseina, jotta asiakkaat voivat yhdistää kysymyksen omaan tilanteeseensa. Kysymys käsittää aseiden, kuten veitsien tai ampuma-aseiden lisäksi myös muut kodin esineet, joita voidaan käyttää aseina, kuten:

- Pyyhetangot.
- Tuhkakupit.
- Lasten lelut.
- Perheen lemmikit.

Tämä tieto on hyödyllistä niin uhriin kohdistuvien riskien kuin myös tekijän kotona käyviin ammattilaisiin kohdistuvien riskien kartoittamisessa. Sinun täytyy uhrin luvalla ilmoittaa aseista poliisille sekä muille ammattilaisille, jotka käyvät kodissa (ns. varotiedot). Jos tapaus ohjataan MARAKiin, sinun pitää kehottaa muita viranomaisia kirjaamaan tieto omaan järjestelmäänsä sekä muihin sellaisiin järjestelmiin, joiden edustajat käyvät kodissa.

14. Onko (...) koskaan uhannut tappaa sinua tai ketään muuta (niin että uskot sen olevan totta)?

Tarkennuksia:

- Mitä uhkauksia tekijä käyttää? Millä tavalla hän on uhannut tappaa asiakkaan tai muita?
- Kuka on uhannut tappaa asiakkaan? Uhka voi tulla monelta perheenjäseneltä, laajennetusta perhepiiristä tai yhteisöstä kunniakulttuureissa.
- Ketä muita hän on uhannut tappaa, (esim. lapsia, kumppaneita, lemmikkejä, jne.)?
- Kenelle muille hän on kertonut, että aikoo tappaa asiakkaan tai muita? Joskus tällaisia uhkauksia tehdään kolmansille osapuolille kuten poliisille tai ehdonalaisvalvojille.

On tärkeää olla vähättelemättä uhrin esiintuomaa uhkaa. Jotkut uhrin voivat itse vähätellä tapon uhkaa, mutta niissä tilanteissa tarvitaan ammatillista arviota, kuten kysymyksessä kaksi. On tärkeää keskustella uhan kertomisesta poliisille ja samalla realisoida, mitä poliisi voi tehdä. Tule selvittää, mitä todisteita tarvitaan laittoman uhkauksen todistamiseksi.

15. Onko (...) koskaan yrittänyt kuristaa/tukahduttaa tai hukuttaa sinut?

Tarkennuksia:

- Milloin hän yritti kuristaa/tukehduttaa/hukuttaa sinut?
- Mitä hän teki? (Käyttikö hän apuvälineitä kuten kengännauhoja tai käyttikö hän käsiään?)
- Miten usein hän tekee tätä?
- Menetitkö/oletko koskaan menettänyt tajuntasi?

Kaikki tällaiset yritykset tulisi ottaa hyvin vakavasti.

16. Sanooko tai tekeekö (...) sellaisia seksuaalisväritteisiä asioita, jotka tuntuvat sinusta pahoilta tai jotka satuttavat sinua tai jotain toista fyysisesti? (Jos jotain muuta henkilöä, ketä?)

Tarkennuksia: Tämä voi vaikuttaa vaikealta kysymykseltä kysyä uhrilta, erityisesti jos tämä on teidän ensimmäinen keskustelunne. Kysymyksen voisi kysyä vaikka seuraavanlaisella tavalla:

- Useat asiakkaani ovat kertoneet, että heidän kumppaninsa/ex-kumppaninsa on sanonut tai tehnyt sellaisia seksuaalisia asioita joista heille on tullut huono olo tai että heitä on fyysisesti satutettu. Onko sinulle koskaan käynyt näin?

On tärkeää olla tietoinen siitä, että raiskaus, seksuaalinen hyväksikäyttö ja pelottelu eivät välttämättä uhrin mielestä ole niitä. Siten on tärkeää, että sinä ammattilaisena pystyt puhumaan asiakkaallesi heidän kokemansa seksuaalisen hyväksikäytön laajuudesta, esimerkiksi:

- Pelottelu ja painostus seksuaaliseen kanssakäymiseen, sisältäen aseiden käytön.
- Seksuaalisten loukkausten käyttö.
- Ei-toivottu seksuaalinen koskettelu, sisältäen esineiden käytön.
- Kivun tuottaminen seksin aikana.
- Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö.
- Lasten ja/tai asiakkaan alistaminen pornografiselle materiaalille.
- Ehkäisyn tai turvaseksin käytön kielto.
- Uhrin hyväksikäyttö ottamalla kuvia ja videoita; uhkaus paljastaa materiaali ystäville/perheelle/ kollegoille.
- Uhrin pakottaminen seksuaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa tai pakottaminen prostituutioon.

Kun olet tunnistanut millaista seksuaalinen hyväksikäyttö on, on hyödyllistä tietää:

- Koska tämä tapahtui? Kuinka usein sitä tapahtuu?
- Mitä hän teki?
- Puhuitko siitä kenellekään, ilmoititko siitä poliisille tai haitko lääkärin apua?
- Onko hän tehnyt tätä muille, esimerkiksi lapsille tai aiemmalle partnerille?
- Huolestuttaako asiakasta sukupuolitaudin riski tai teosta johtuva raskaus?

Jos väkivallan teko on tapahtunut lähiaikoina, ohjaa uhri avun piiriin: lääkäri, poliisi, kriisiapu ja esim. Raiskauskriisikeskus Tukinaisen palvelut.

17. Onko kukaan toinen henkilö uhkaillut sinua tai pelkäätkö jotain toista henkilöä? (Jos kyllä, tarkenna kuka ja miksi? Ota huomioon laajennettu perhepiiri, jos kyse kunniaan liittyvästä väkivallasta.)

Asiakasta on voinut uhkailla myös joku muu ja/tai hän voi pelätä paljon enemmän kuin odotat. Hän voi viitata tapauksiin, jotka voivat olla erittäin hyväksyttäviä yhdessä kulttuurissa, mutta ei heidän omassaan. Esimerkkejä tästä yhteydessä kunniaan liittyvään väkivaltaan voivat olla:

- Tupakanpoltto julkisella paikalla.
- Sopimaton meikki tai puku.
- Koulusta pinnaaminen.
- Suhde, jota perhe/yhteisö ei ole hyväksynyt.
- Uskonnon tai uskonnollisten oppien hylkääminen.
- Järjestetyn avioliiton torjuminen.
- Ennen avioliittoa syntynyt ristiriitatilanne, esiaviollinen tai avioliiton aikainen suhde toiseen.
- Perheväkivallan ilmiantaminen.
- Karkaaminen.
- Seksuaalinen käytös: puhuminen, suuteleminen, läheisyys julkisella paikalla.
- Avioliiton ulkopuolinen raskaus.
- Kiellettyminen osallistumasta maahanmuuttajan taloudelliseen tukemiseen.
- Yritykset erota tai hankkia avioero.
- Seksuaalinen suuntautuminen (homous, lesbous, biseksuaalisuus tai transseksuaalisuus).

Jos tämä on mielestäsi riski, sinun pitää selvittää josko sukulaiset, naissukulaiset mukaan lukien, voisivat juonitella, auttaa, yllyttää tai osallistua pahoinpitelyyn tai henkirikokseen. Nuorempia sukulaisia voidaan valita siksi, ettei vanhempia perheenjäseniä pidätettäisi ja koska ajatellaan, että nuoremmat rikosentekijät voivat saada lyhyemmän tuomion. Joskus käytetään palkkamurhaajia (palkkionmetsästäjiä). Arvioi ovatko uhrin kumppani, lapset, liittolaiset tai heidän sisaruksensa myös vaarassa.

Ammattilaisten tulisi arvioida seuraavat tekijät suhteessa riskin luonteeseen sekä siihen, mitä toimenpiteitä he voivat tehdä osana turvallisuussuunnitelmaa:

- Suhteen jatkuminen tai tekijän ja uhrin välinen yhteydenpito voi lisätä altistumista tulevalle pahoinpitelylle sekä toimia esteenä avun hakemiselle.
- Muut sisarukset ovat altistuneet samanlaisille ongelmille.
- Vahva laajennettu perheverkosto.
- Perhe voi haluta löytää uhrin ja painostaa häntä.
- Perhe voi haluta erottaa/siepata uhrin, sisältäen uhrin viemisen ulkomaille.
- Uhka uudelle kumppanille /ex-kumppanille.

- Tekijän aiempi väkivaltainen käytös perheessä tai muu väkivaltainen käytös.

18. Tiedätkö, onko (...) satuttanut ketään toista? (Tarkenna ketä, mukaan lukien lapset, sisarukset tai vanhemmat sukulaiset. Pidä mielessäsi kunniaan liittyvä väkivalta.)

Tarkennuksia:

- Onko tekijä ollut väkivaltainen lapsuuden perheessään? Koulussa? Tuntemattomia kohtaan? Aikaisemmissa seurustelu / parisuhteissaan?
- Jos uhreina on ollut lapsia, miten ja milloin heitä vahingoitettiin?
- Näiden uhrien nykyiset olinpaikat.
- Näiden lasten syntymäajat (tunnistamista varten).
- Saamasi tieto auttaa sinua löytämään oikeat tukivirastot perheelle, esimerkiksi tarvittavat lasten ja nuorten palvelut.

19. Onko (...) koskaan kohdistanut väkivaltaa eläimiin tai perheen lemmikkieläimeen?

Tarkennuksia: Perheissä joissa esiintyy perheväkivaltaa ja hyväksikäyttöä, kontrolloiva/väkivaltainen perheenjäsen käyttää usein eläinten pahoinpitelyä tai sen uhkaa keinona pitää muut kurissa tai hiljaa. Väkivalta voi kohdistua niin omaan kumppaniin, lapsiin (sekä fyysistä että seksuaalista) tai vanhempiin. Tämä voi olla tärkeä tekijä siinä, suostuuko uhri lähtemään turvakotiin /hätämajoitukseen, sillä niihin ei usein oteta eläimiä. Siksi vaihtoehtoja voidaan joutua etsimään koko perheen auttamiseksi. On myös olemassa organisaatioita jotka tarjoavat eläintenpito palveluita joista voi olla hyötyä uhrille kunnes he pääsevät eläimet hyväksyvään majapaikkaan.

20. Onko taloudellisia seikkoja, joita pitäisi ottaa huomioon? Esimerkiksi, oletko taloudellisesti riippuvainen (...), oletko sinä tai hän menettänyt äskettäin työpaikan tai onko muita taloudellisia ongelmia?

Tarkennuksia: Tämän seikan tutkiminen viittaa myös eristäytymisen tasoon ja tekijän kontrolliin uhrista.

Lisäkysymyksiä taloudellisen tilanteen kontrollista ja ongelmista:

- Onko uhrilla mitään omia tuloja / avustuksia? Ne uhrin joilla ei ole tuloja, voivat olla taloudellisesti täysin riippuvaisia kumppanistaan.
- Nostavatko he avustuksia yhteisesti. Tekijät eivät välttämättä anna sellaisten uhrien joilla on alhainen tulotaso, tai ei tuloja ollenkaan, hakea avustuksia itse.
- Rajoittaako/panttaako/kieltäkö tekijä pääsyn yhteisiin /perheen varoihin?
- Onko asiakas pakotettu ottamaan lainoja/uudelleen kiinnittämään omaisuutta ja onko asiakas vastuussa takaisinmaksusta ja laiminlyönneistä? Tarkista kenen nimet ovat lainapapereissa.

Turvallisuusasioita miettiessä kaikkien ammattilaisten tulee ottaa huomioon raha-asiat. Virastojen välillä voidaan joutua neuvottelemaan sosiaalietuuksista ja toimeentulo-avustuksista jotta uhri saisi käyttöönsä varoja majoitusta ja sinne matkustamista, varten. Joissain tapauksissa asiakkaasi voi tarvita neuvontaa etuuksista ja/tai velanhoidosta.

21. Onko (...) ollut viimeisen vuoden aikana lääkkeiden, huumeiden, alkoholin tai mielenterveyden kanssa ongelmia, jotka haittaavat normaalia elämää? (Jos kyllä, tarkenna mitä?)

Tarkennuksia: Tähän sisältyvät viimeisen vuoden aikaiset huumeiden, alkoholin tai lääkkeiden kanssa koetut vakavat ongelmat, jotka ovat johtaneet fyysisiin, psyykkisiin tai sosiaalisiin

ongelmiin. Siihen liittyy myös kehonrakennus-hormonien väärinkäyttö. Myös tekijän masennus on riskitekijä.

Uhri voi olla hyvin tietoinen siitä, kuinka alkoholi ja huumeet vaikuttavat tekijään ja voi myös selittää riippuvuudella tekijän pahoinpitelyjä. Uhri voi olla vastahakoinen kertomaan poliisille tai muille viranomaisille pahoinpitelystä, koska pelkää, että he saavat tietää tekijän huumekontakteista tai käytöstä. Tätä kysymystä pitää kysyä varovasti ja huomiota on kiinnitettävä erityisesti siihen, mitä huolia uhrilla on tähän asiaan liittyen. Uhri ja tekijä voivat myös yhdessä käyttää samoja tai samantapaisia aineita ja siksi he voivat käyttää samoja palveluita ja toimittajia tai käydä samoissa paikoissa.

Sinun voi ehkä myös olla hyödyllistä tarkistaa seuraavat:

- Kuinka usein näiden aineiden väärinkäyttöä tapahtuu?
- Onko hän riippuvainen niistä?
- Ovatko lääkkeet reseptilääkkeitä vai laittomia?
- Tarkentavia kysymyksiä liittyen psyykkisiin ongelmiin
- Onko tekijällä diagnosoitu mitään psyykkisiä sairauksia?
- Onko ongelmiin saatu mitään apua? (tämä voi olla myös terapian muodossa, reseptilääkkeillä, jne.)
- Onko tekijän psyykkisessä terveydessä ollut lähiaikoina muutoksia?
- Mitkä muut tekijät voivat laukaista väkivaltaisen käytöksen?

22. Onko (...) koskaan uhannut tai yrittänyt tehdä itsemurhaa?

Tarkennuksia: Voi olla myös hyödyllistä kysyä vahingoittaako tekijä myös itseään, sillä itsemurhayritykset, itsensä vahingoittaminen tai aikaisemmat itsemurhan ajatukset ovat kaikki todisteita itsemurha käyttäytymisestä. Samat asiat viittaavat henkirikoksiin. Siis jos tekijä uhkaa itsemurhalla, pitäisi olla valppaana myös kohonneen henkirikoksen riskin vuoksi.

Murha-itsemurha tapahtuu, kun tekijä murhaa perheensä ja sitten itsensä. Masennus ja itsemurhaan viittaavat oireet voivat olla riskitekijöitä. Useimmissa tällaisissa tapauksissa tekijällä on tarve kontrolloida suhdetta. Julistukset kuten 'jos minä en saa häntä, ei saa kukaan muukaan' ovat toistuvia parisuhteessa tapahtuneissa henkirikoksissa ja tappaja useimmiten aikoo surmata myös itsensä.

Uhri voi kertoa pelkäävänsä että tekijä tappaa itsensä, lapsensa ja uhrin. Jos asiassa on välittömiä huolia, sinun tulisi keskustella asiasta poliisiin ja lastensuojeluviranomaisten kanssa ja tuoda asia esille MARAKissa.

23. Onko (...) koskaan rikkonut lähestymiskieltoa, matkustuskieltoa, valvotun koevapauden ehtoja tai lasten tapaamisesta määrättyä sopimusta? (Voi olla tarpeen arvioida myös, miten nämä ovat toteutuneet pahoinpitelijän ex-kumppanin suhteen.)

Tarkennuksia: Rikos- tai siviilimääräysten aiemmat rikkomukset voivat olla merkinä korkeasta väkivallan riskistä. Sinun tulisi arvioida, miten tuomioistuimen määräykset liittyen lasten asioihin tai lähestymiskieltoon ovat toteutuneet.

Uhri voi olla tietoinen tai tietämätön tekijän rikkomuksista tämän aikaisemmassa suhteessa. Sinä voit ammattilaisena tietää asioista ja sinun tulee käyttää tietoa uhrin turvallisuutta lisäävästi.

Uhreilla, joilla on kokemusta oikeuden määräysten rikkomisista menneisyydessä, voi olla huonoja kokemuksia viranomaisten toiminnasta. He eivät välttämättä halua toistaa samoja kokemuksia. Haastattelua tekevän työntekijän rooli on yrittää tarjota positiivinen kokemus asiakkaallesi näistä

aikaisemmista kokemuksista huolimatta. Tämä alkaa siitä, että kerrot heille realistisesti, miten paikallinen poliisi/oikeus/asianajajat toimivat samanlaisissa tilanteissa. Jos aiempia rikkomuksia löytyy, on tärkeää, että tiedät näiden rikkomusten yksityiskohdat, sillä ne ovat tärkeää tietoa poliisille/asianajajille ja lopulta kaikkien tulevien siviili- tai rikosoikeustoimien kannalta.

24. Tiedätkö, onko (...) ollut koksaan ongelmia poliisin kanssa tai onko hänellä rikoshistoriaa? (Jos kyllä, kerro tarkemmin).

Tarkennuksia: Kuten kysymyksessä 23, uhri ei välttämättä tiedä tai halua kertoa tekijän rikollisesta taustasta koston pelossa (itseään tai perhettään kohtaan) tai jos pelkää, että hänestä tehdään osasyylinen. Tätä pitäisi tutkia huolellisesti, jotta tiedät mitä esteitä raportoinnissa poliisille tai muille viranomaisille voi olla. Lisäkysymyksiä voisivat olla seuraavat:

- Onko tekijä saanut tuomiota perheväkivallasta? Tämän kumppanin kanssa? Toisen kumppanin kanssa?
- Muuta väkivaltaa?
- Onko muita tuomioita tai rikosrekisterimerkintöjä